

Cesta k jasnozřivosti

Rudolf Steiner

Esoterní hodina, Mnichov, 14. června 1908

Čekací doba, kterou musí esoterik absolvovat, než dosáhne svého cíle, to jest vstupu do vyšších světů, mu často připadá velmi dlouhá. Někdo má dojem, že právě u něj se duchovní orgány vytvářejí obzvláště pomalu. I ta nejmenší netrpělivost však vždycky způsobuje oddalování, právě při vytváření těchto orgánů, a když si žák stěžuje na neúspěch, velmi často v tom nemá pravdu. Osm desetin žáků už má totiž tyto orgány vytvořené, často ještě dříve, než o tom vůbec mají ponětí, než seje naučí používat. Jsou na tom stejně jako spící lidé se svým sluchovým orgánem. Ucho je jako vždy otevřené, i ve spánku, a přece člověk nic z vnějšího světa neslyší, protože Já s astrálním tělem opustily fyzické a éterné tělo.

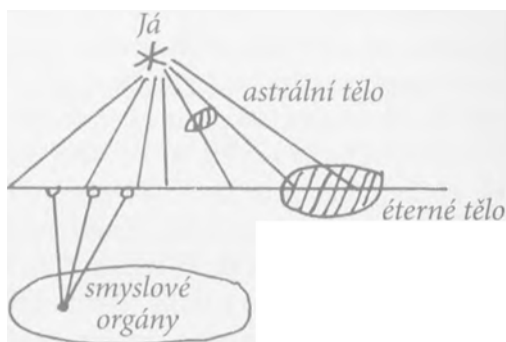
Prožívání dojmů, které vnější svět neustále zprostředkovává našim smyslům, působí ničivě na naše smyslové orgány. Když se podíváme na růži, působí její rudá barva, její tvar atd. ničivě na naši sítnici. Vjem růže postupuje po nervových provázcích a působí na ně ničivě. To, co sítnice přijme, vrhá astrální tělo jako dojem do těla éterného, které tak denně získává zvenčí bezpočet dojmů.

To, co ve fyzickém těle ničí, v éterném těle buduje. Toto tělo se buduje zvenčí prostřednictvím dojmů a zkušeností. Stejný vztah máme u astrálního těla a Já. Astrální tělo je podobně ničeno vnějšími dojmy; Já má ale zase budovat.

Astrální tělo vstupuje do nové inkarnace harmonicky organizované, a teprve život je disharmonizuje. Astrální tělo to při vstupu do nového života pociťuje, a to je okultní vysvětlení toho, proč převážná většina dětí po narození křičí. Jejich astrální tělo pociťuje vstup do života, který mu ničí jeho harmonii, jako bolest. Tato harmonie může být obnovena jen prostřednictvím Já, vytvářením myšlenkových obrazů, které Já vrhá přes astrální tělo na tělo éterné a které jsou životaschopné. Tyto dojmy, které v běžném životě zprostředkováváme éternému tělu, jsou z hlediska své životní síly většinou bezcenné. Měli bychom tedy vytvářet myšlenkové obrazy, které jsou jasné, správně členěné, a proto životaschopné. To, co bylo řečeno, si schematicky můžeme představit takto:

To, co smyslové orgány přijímají zvenčí, vrhají (například oko) na éterné tělo, na němž vzniká obraz. Já působí na éterné tělo z druhé strany, přes astrální tělo; zformuje v něm myšlenku, kterou jako dojem vrhne na éterné tělo. A záleží na tom, aby tyto myšlenky byly správné, životaschopné. Tyto životaschopné myšlenky tvoří naše duchovní orgány, které nás mají učinit jasnozřivými. Jako bohové stvořili naše fyzické tělo harmonické, takže je každý orgán, každý článek na svém pravém místě, tak musíme my harmonicky formovat své astrální a éterné tělo, činit své myšlenky životaschopnými. Čas přitom nehraje roli. Cvičený esoterik potřebuje často jen minutu, aby opět uspořádal své dojmy. Pomocí meditace, pohroužení se do jistých pojmů, do věčných myšlenek, si ve svém éterném těle vytváříme takové dojmy obsahující život a vytvářející orgány.

Pro každého žáka je například důležité medítovat o pojmu *moudrost*. Tím ale není míněno, že si má vytvořit pevně vymezenou, rozumovou definici moudrosti, ale že o tom má naopak chovat pohyblivé, lehce změnitelné názory. Moudrost a chytrost či vzdělání jsou velmi rozdílné věci. Ve vyšších světech, kde je vše specifikovanější, jsou bytosti, které jsou velmi moudré, aniž by

fyzické tělo

vůbec myslely. Nanejvýš moudře vykonávají plány, které však jsou vymyšleny jinými bytostmi. I mezi lidmi jsou takoví, kteří jsou moudří, aniž by byli chytří, aniž by měli nějaké rozumové vzdělání. Pokud tedy správným způsobem meditujeme o pojmu moudrost, vplývá do nás něco z moudrosti samotné, z vyšších světů se nám dostává osvětlení.

Druhým pojmem, o němž má člověk medítovat, je *láska*. To, co průměrný člověk nazývá láskou, je často jenom ten nejkrajnější egoismus. Dokonce i láska matky, jež se stará o nemocné dítě, je mnohdy jen výrazem egoismu, který se třese před bolestí ze ztráty dítěte. Pravá láska je vždy produktivní. Proto má dnes, jakkoli tvrdě to bude znít, ponětí o lásce skoro jen umělec, když se v tvorbě cele oddává svému dílu. Takto z lásky stvořili bohové naši Zemi, když se cele oddali svému tvoření a stvoření takřkajíc „vypotili“ sami ze sebe.

Tím, co v sobě dokáže spojit lásku a moudrost, je *Já*,

Já, které stále na sobě pracuje, které musí být stále znovu „objá- stvováno“, jak říká Fichte. Fichtově filosofii rozumí správně jenom ten, kdo ji chápe z tohoto hlediska, tedy že *Já* musí samo sebe stále znovu tvořit, samo sebe poznávat. To má také na mysli Mistr Eckhart, když říká: „Kdybych byl král a nevěděl to, králem bych nebyl.“ Tedy co je mi platné, jsem-li král, nejsem-li si vědom, že jím jsem.

Všechno vrhá stín z vyšších plánů na nižší, a tak tato trojice, *Já*, moudrost a láska, působí na nejbližší nižší plán jako myšlení, cítění a chtění.

Kdo o tom bude intenzivně přemýšlet, uvědomí si, že *Já* se realizuje v myšlení, moudrost vstupuje do citu a láska, produktivní láska se stává vůlí, která pohání k činnosti, k oddanosti.

Když člověk spěje k další inkarnaci, éterné tělo mu vytvoří čtvero druhů vyšších bytostí: bytostí sangvinické, cholericke, flegmatické a melancholické. Každý člověk obdrží od každého druhu těchto bytostí něco, i když ten či onen druh převažuje. Tento převažující temperament se projevuje v celkových gestech člověka, zvláště dítěte. (Sangvinické dítě poskakuje; jeho pohled nepozorně přelétá

po mnoha věcech. Cholerické dítě popadne například hrušku, kterou mu podáte, úplně jinak, pevněji, než ji vezme dítě flegmatické.) Proto (kvůli spolupůsobení všech čtyř temperamentů) mají lidé vůči nějaké věci flegmatický pocit, vůči jiné cholerický. Tyto temperameny se vzájemně udržují v rovnováze. Bytosti flegmatické jsou například nepřítel veškeré úzkoprsosti, malichernosti, které by lidé propadli, kdyby dostali příliš mnoho melancholie.

Tyto čtyři druhy astrálních bytostí mají opět svůj výraz na fyzické pláni:
cholerické v ohni,
sangvinické ve vzduchu, flegmatické ve vodě,
melancholické v zemi.

Naše Země je vnějším, fyzickým výrazem melancholie.

Když člověk o tomto všem medituje, dostane se časem v nějaké tiché chvíli do stavu, že za plného, jasného vědomí přece jen ztratí vědomí vnějšího světa, a v tomto stavu pozná, co je věčnost, že narození a smrt jsou jen proměny. Z druhé strany je éterné tělo osvětlováno prostřednictvím Já a my do něj otiskneme věčné, živé myšlenky, poznáme je v jejich působení a uvidíme, že stvořily jasnozřivé orgány, které teď můžeme používat.

Jestliže tento proces nějakým způsobem kvůli své netrpělivosti urychlíme, Já bude osvětlovat éterné tělo, ale my v něm uvidíme jen vnější dojmy, které do nás vložil život, karikatury, které jsou často ohavné, anebo svůdné, krásné přeludy. Proto je na místě maximální trpělivost a opatrnost, abychom si vytvořili náležitě zformované, správné duchovní orgány; vytváříme si tím totiž budoucnost, svou novou Zemi. Naši dnešní planetu meditovali bohové, a tak, jak je ona plná moudrosti, má být plná moudrosti i to, co vytváříme my.

Jasnozřivé orgány posiluje také veškeré prožívání umění. Když si například prohlížíme nějakou sochu, je dobré procítovat v myšlenkách její tvary. Posiluje to tvořivé schopnosti.

GA 266/1